

Brussel, 17 december 2023

Cruciale dagen voor het 'voorlopig Europees akkoord' over de richtlijn platformwerkers

De Europese ontwerprichtlijn over platformwerk is een lang verhaal: voorstel van de Commissie in 2021, standpunt van het Europees Parlement in 2022, van de Raad in 2023 en sinds enkele maanden een dialoog om tot een gemeenschappelijke tekst van de drie instellingen te komen. Op 13 december werd er een 'voorlopig akkoord' aangekondigd. Een verrassing op zich omdat de standpunten mijlenver uit elkaar lagen. Het is nog altijd wachten op de inhoud van het akkoord. Het Comité van permanente vertegenwoordigers, dus de regeringen van de lidstaten, moet het akkoord deze week nog goedkeuren (20 en 22 december). Maar het is nu al duidelijk dat alles staat of valt met de uitvoering.

Het ontwerp van richtlijn bevat twee luiken:

- Het tweede luik, het minst betwiste, bepaalt dat platforms al hun dienstverleners (loontrekkenden en zelfstandigen) meer transparantie moeten bieden en biedt platformwerkers het recht om geautomatiseerde besluiten (besluitvorming door algoritmes en robots) te laten nazien. Dit is een zeer belangrijk besluit omdat sommige platforms algoritmes gebruiken die weinig transparant zijn.
- Het eerste luik voorziet in een vermoeden van loondienst voor bepaalde platformwerkers (bij platforms die voldoen aan minstens twee van de vijf indicatoren). Daardoor zouden ook platformwerkers normale rechten (minimumloon per gewerkt uur, arbeidsongevallenverzekering, betaalde vakantie, ...) krijgen.

We konden de tekst van het akkoord nog niet inkijken, maar uit het persbericht kunnen we opmaken dat het om een compromis gaat. Alles staat of valt met de uitvoering. Ten eerste de omzetting in nationaal recht. De fameuze 'omkering van de bewijslast' is in de praktijk paradoxaal. Waarschijnlijk moeten er gerechtelijke stappen worden ondernomen om te laten vaststellen dat de indicatoren vervuld zijn en de wet (dus het vermoeden) van toepassing is. Wanneer een platformwerker wordt geherkwalificeerd, dan hangt het van de sociale inspectie af of dit besluit algemeen van toepassing is op de duizenden platformwerkers die onder dezelfde omstandigheden werken.

Het Belgische voorbeeld toont aan dat de goedkeuring van een wettekst niet sowieso betekent dat hij ook effectief wordt toegepast. Sinds 1 januari 2023 geldt in België immers een wettelijk vermoeden van loondienst voor platformwerkers op basis van het model dat nu op Europees niveau wordt voorgesteld (het Belgische model is gebaseerd op de tekst die de Europese Commissie eind 2021 voorstelde en die dus aan de oorsprong ligt van het hele proces). Nochtans

kreeg nog geen enkele maaltijdkoerier een arbeidsovereenkomst sinds 1 januari 2023, behalve bij Takeaway, een platform dat altijd heeft gewerkt met koeriers in vaste loondienst.

De platforms waarop de wet doelt, beweren dat ze niet beantwoorden aan de criteria en dat de wet bijgevolg niet van toepassing is op hen! Hoewel er dus schot komt in de Europese besluitvorming, is er waarschijnlijk nog een hele weg af te leggen (en zal het nog lang duren!) voor de platformwerkers effectief hun rechten kunnen uitoefenen. Ondertussen proberen de platforms tijd te rekken om hun wil door te drukken en nog meer chantage te plegen.

Ondertussen blijft de beslissing van de Commissie Arbeidsrelaties uit

Omdat de Belgische wet dode letter bleef, klopten drie kandidaat-koeriers op 12 juni aan bij de Commissie Arbeidsrelaties (CAR) om aan te dringen op een beslissing over het statuut van de koeriers bij DELIVEROO en UBER EATS (zijn het loontrekkenden of zelfstandigen zoals de platforms voorstellen).

Meer dan zes maanden later kondigt de CAR aan... dat ze geen beslissing ten gronde zal nemen. Ze oordeelt dat de zaak te veel controversie oproept en te algemeen is (achter de drie aanvragers staan duizenden koeriers) en verwijst ze door naar de rechtbank.

Nochtans bepaalt de Belgische wet van 3 oktober 2022 expliciet dat de CAR een tegensprekelijk debat moet voeren en een beslissing moet nemen voordat het werk wordt uitgevoerd, in het bijzonder in het kader van platformwerk.

Wij houden voet bij stuk en zullen andere platformwerkers helpen om hun dossier voor te leggen tot de CAR haar rol opneemt. Het is ook hoog tijd dat de regering de nodige maatregelen treft om de wet over platformwerk te doen naleven. Ze moet de daad bij het woord voegen en ervoor zorgen dat de wet snel wordt toegepast voor ze de pluimen hiervan op haar hoed steekt.

Contactpersonen :

ACV – United Freelancers : Martin Willems, 0491 29 84 78

Maison des Livreurs : Amine 0486 46 93 56

KoeriersCollectief : Raphaël 0492 49 05 40